

Recensent; Marja Schouten

Stef Renodeyn & Cis van Peer: 'Zie wie ik ben' Autisme in woord en beeld.
Uitgeverij Lannoo, Tielt 2012, www.lannoo.com, ISBN; 978 94 014 0004 6 – NUR
770. (Autisme spectrum stoornis/ASS/PO/ED)

Soort boek/Stijl/ziekte:

“Ik zie pluspunten in die rare hersenkronkels en die andere manier van denken: ze stimuleren mijn creativiteit. Ik ben er zeker van dat ik mijn autisme zal kunnen integreren in mijn leven. Er zijn mensen die alleen maar mijn autisme zien en niet langer de Annelies die zo veel meer is. Zover mag het bij mij niet komen. Ik ben Annelies... met een klein stukje autisme.’

Nog te vaak leeft het beeld dat autisme gelijk zou staan aan extreme geslotenheid, waarbij de betrokkene helemaal in een eigen wereld vastzit. Maar autisme verschijnt in veel meer vormen dan dit klassieke plaatje. Zie wie ik ben wil de gangbare stereotypen doorbreken en de mensen achter het autisme laten zien. Centraal staat de vraag hoe ze zich een weg banen door een voor hen vreemde en vaak vijandige wereld. Waar voelen ze zich thuis? Waar vinden ze - letterlijk en figuurlijk - houvast en zekerheid?’ (www.lannoo.com)

Een fotoboek van 192 pagina's met begeleidende tekst over autisme. De foto's zijn gemaakt door Stef Renodeyn. Tekst is van Cis van Peer. Ontwerp Steven Theunis, www.armeedeeverre.be en een voorwoord van Peter Vermeulen.

Over de makers:

Fotograaf Stef Renodeyn is autistisch. In zijn foto's heeft hij autistische mensen in hun habitat geportretteerd en op een heel eigen manier de kern van autisme samengevat. Zie ook: <http://stefrenodeyn.tumblr.com>

www.lannoo.com: 'Fotograaf Stef Renodeyn heeft zelf autisme. In zijn foto's weet hij op een heel eigen manier de kern van autisme te vatten.'

Cis van Peer is free lance tekstschrijver. Hij is op zoek gegaan naar het verhaal achter de beelden en heeft acht indringende portretten geschreven. Eerder schreef hij 'HIV+ De verborgen moed van gewone mensen'.

Korte beschrijving:

In het voorwoord maakt Peter Vermeulen (Autisme Centraal) duidelijk dat mensen met autisme niet op elkaar lijken, maar juist heel verschillend zijn. Niet voor niets gebruikt men tegenwoordig de term 'autismespectrum'. Zoveel kleuren er zijn in het lichtspectrum, zoveel variatie is er te vinden onder mensen met autisme. Door die variatie heen loopt evenwel één constante, die helaas voor de buitenwereld onzichtbaar is: de specifieke manier waarop een autistisch brein informatie verwerkt.

Met zijn foto's heeft Renodeyn zich bijna een onmogelijke taak gesteld. 'Maak je portretten van mensen die een er heel gewoon uitzien?' vraagt hij zich af. Dan krijg je een nietszeggend boek. Of doe je als fotograaf het tegenovergestelde? Dan loop je echter het gevaar van een freak show. Renodeyn wilde geen van beide. De leefomgeving van de geportretteerden lijkt dikwijls heel gewontjes, maar als je goed kijkt, zie je het bijzondere. Renodeyn is er wonderwel in geslaagd een balans te vinden tussen het gewone en het bijzondere, en tussen kracht en kwetsbaarheid.

In zijn interviews heeft Cis van Peer, niet vertrouwd met autisme, een verwondering en bewondering getoond voor de mensen die hij sprak. Wellicht heeft juist het gebrek aan vertrouwdheid met de problematiek ervoor gezorgd hij met open blik de geportretteerden tegemoet is getreden wat de authenticiteit ten goede is gekomen. Geen platitudes of vooroordelen.

Wat viel op:

Zelden zo'n liefdevol boek gelezen. Renodeyn is een fotograaf van klasse; op subtiele wijze weet hij de kijker diep te raken. Cis van Peer een schrijver met een tedere en open blik en een fenomenaal inlevingsvermogen.

Citaten:

Pag. 30 'Voor mij is duidelijk dat het autistisch hart een hart is dat deelneemt aan de wereld...soms met de moed der wanhoop...soms met gevaar voor eigen leven, maar steeds met een intensiteit die mij keer op keer raakt.' (Stef Renodeyn).

Pag. 54 'Tussen Nina en de anderen zit steeds een scherm, als een bewasemde voorruit die niet kan worden schoongemaakt.' (Cis van Peer).

Pag. 92 'Het zou helpen, mochten mensen begrip hebben en anders communiceren: duidelijker, eerder en minder diplomatisch. Wij begrijpen dat toch niet, ze kunnen evengoed Chinees praten.' (Nina).

Pag. 137 'Ik las ooit: "Als iemand met autisme alleen in een kamer is, heeft hij geen autisme meer." Sorry, maar dat is niet zo. Je voelt aan het einde van de dag niet alleen prikkels, maar ook spanning, zelfs als je geen contact met anderen hebt gehad. Altijd het gevoel dat je niet echt contact kunt leggen, altijd die muur.' (Sam).

Pag. 156 'Het leven van Tonia's moeder staat al meer dan dertig jaar... in het teken van haar jongste dochter...Ze erkent dat het een noodgedwongen inperking van haar eigen bestaan inhoudt. Een besef dat niet zozeer wrang smaakt, als wel ruimte heeft gecreëerd voor iets moois. Een gemis als aangenaam jeukende fantoompijn.' (Cis van Peer).

Recensies/ Extra:

<http://tistje.com/tag/cis-van-peer>:

'Hoe ziet een echte autist er uit? (...) Zie wie ik ben is een boek dat alleen en op zich kan staan. Een fotoboek met acht portretten van mensen met autisme. Vaak is het andersom. Met bijzondere foto's – in het zwart-wit en 'naturel'. En met bijzondere verhalen. Met een interviewer die oprecht interesse toonde zonder zelf alles al vooraf ingevuld te hebben. Dat kan ik weten, want ik was een van de acht mensen. Maar belangrijker, voor mij toch, het boek geeft geen antwoord op de vraag die sommige mensen verwachten van een fotoboek (over mensen met autisme): 'Hoe ziet een echte autist er uit?'. In dit fotoboek is daarin overwogen te werk gegaan. De foto's zijn zonder franjes gemaakt (zoals hier al eens beschreven). Van mensen zoals ze zijn. Zonder ze onder het vergrootglas te leggen op zoek naar hun autisme. Evenmin zonder van ver te kijken. In het eerste geval zou 't, zoals Peter Vermeulen terecht schrijft, een freakshow worden of zou het boek stereotiepe beelden bevestigen. En bij het laatste zouden mensen er heel erg

gewoon uitzien en de misvatting bevestigen dat iedereen een beetje autistisch is. Waar het boek volgens mij wel in stimuleert, is interesse te wekken. Naar de mensen achter de foto's. En naar de beelden achter de getuigenissen. Maar vooral om mensen met autisme te zien zoals ze zijn. De afwezigheid van pathetiek zit daar voor veel achter. (...) Doorheen de portretten en de acht verhalen loopt het verlangen 'jezelf te mogen zijn' als rode draad. Dat blijkt om allerlei redenen niet zo vanzelfsprekend als sommigen denken. En dat wordt niet ontweken. Maar er is ook veel ruimte besteed voor wat goed gaat, de oplossingen die mensen zelf vinden, de sterktes, wat leuk is, wat troost biedt, wat aanleiding geeft tot fierheid, wat doet doorgaan, wat deugd doet. Zowel ouders, partners, kinderen, jongeren, inwonende, samenwonende en alleenwonende, mannen en vrouwen autisme komen aan bod. Elk met hun eigen invulling van 'zichzelf mogen zijn'. (...) Renodeyn citeert een mooi citaat van een van de deelnemers aan het fotoproject: "We vallen door de ruimte. Niets om ons aan vast te houden. Geen valscherms. Het goede nieuws is: er is geen grond." (...) Tijdens zijn ontmoetingen was Stef vaak geraakt door verbondenheid met de wereld van de deelnemers, maar ook door hun uniciteit. (...) In zijn voorwoord wijst hij ook op de parallellen met de 'absurde helden' van de Franse schrijver Albert Camus, die blind op de tast en zonder garanties het bestaan dragen en volhouden. "Veel mensen met de diagnose van autisme die meewerken aan het boek zijn dan ook rasechte existentialisten, filosofen, religieuzen, zinzoekers of gewoonweg heerlijke levensgenieters. Daarnaast zijn ze vaak creatief, bezitten ze een scherpe geest en oog voor detail." schrijft Stef. Verder ziet hij ook nog de logica en afkeer van dubbele bodems, slechte humor en onrechtvaardigheid van de wereld in hen. Maar vooral "stellen ze de gevestigde orde al dan niet op vriendelijke wijze ter discussie. Ze zoeken wat echt is, zonder compromissen." (...)

Verder te raadplegen:

www.autismecentraal.com

info@autismecentraal.com

www.psychischegezondheid.nl/autisme

www.leokannerhuis.nl